

KORONAVİRÜSE KARŞI BU ÖNLEMLERLE DÜZE ÇIKILMAZ

DİSK'in çağrılmadığı "Koronavirüsle Mücadele Eşgüdüm Toplantısı" sonrası "Ekonomik İstikrar Kalkanı" adı verilen bir ekonomi paketi açıklandı.

sayfa 4'te

KÜRESEL SALGIN VE İŞSİZLİK

Türkiye'de Covid-19'un ilk teşhis edilmesiyle birlikte bir dizi önlemler alınmış, ancak çalışma hayatına yönelik yeterli önlemler alınmamıştır.

sayfa 11'de

SALGIN GÜNLERİNDE EN ÇOK MERAK EDİLEN HUKUKSAL KONULAR

sayfa 18'de

SALGIN GÜNLERİNDE ÇALIŞMA DÜZENİ

Salgın hastalık, çalışmak zorunda kalan diğer işçilerle birlikte kamu hizmeti yerine getiren üyelerimizin sağlığını ve can güvenliğini de tehdit ediyor. Bu başlıkta salgın günlerinde çalışma düzenini işkolumuzu esas alarak anlatacağız.

sayfa 6-7'de

TÜRKİYE'DE 65 YAŞ VE ÜSTÜ NÜFUSUN DURUMU

Salgın, dünya genelinde gelir adaletsizliği ve sınıflar arası uçurumu ayyuka çıkarırken, neoliberal politikaların çöküşü sendikalarca gündem edilen önemli başlıklardandı.

sayfa 10-11'de

DÜNYA İŞÇİLERİ VE CORONAVİRUS

Salgın, dünya genelinde gelir adaletsizliği ve sınıflar arası uçurumu ayyuka çıkarırken, neoliberal politikaların çöküşü sendikalarca gündem edilen önemli başlıklardandı.

sayfa 12-13'te

**İKTİDAR VİRÜSÜ
FIRSATA ÇEVİRİYOR**

**KABUL
ETMİYORUZ!**

EMEK'TEN

Genel-İş Emek Gazetesi'ni, şimdiye kadar çok görmediğiniz bir yöntemle, özel sayı olarak ve elektronik ortamda okuyacaksınız.

Öngöremediğimiz bir süre yayınlarımızı elektronik olarak yayımlayacak ve sizlere ulaştıracacağız.

Özel sayımız Covid-19 salgınıyla ilgili olacak. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ-WHO) salgını küresel olarak tanımladı ve dünya halkları çok kısa sürede salgının şokunu yaşamaya başladı.

Salgına neden olan virüsle ilgili olarak, virüsün iklim değişikliği ile bağından başlayarak laboratuvarlarda üretildiğine kadar birçok düşünce ortaya kondu.

Nedenleri bilim insanları bir süre sonra ortaya koyacak ve insanlığı aydınlatacaktır. Bunlar bir yana salgın bazı insanlık ve toplum gereksinimlerini ortaya koymasından da önemlidir.

Covid-19 küresel salgını Dünya'da yeni bir düzene ihtiyaç olduğunu ortaya koydu. Yeni düzenin insanı ve emekçi insanları odağına alan bir düzen olması gerektiği; sermaye ihtiyaçlarını esas alan sosyal ve ekonomik üretim biçiminin ileride ortaya çıkacak küresel felaketler karşısında insanı ve toplumu koruyamayacağını göstermiştir. Kapitalizmin kalelerinde sağlık sistemleri salgında açmaza düşmüştür. Fransa'nın salgında kullanılacak malzeme için Çin'e verdiği sipariş daha yüksek fiyat veren ABD firması tarafından yön değiştirmiştir. İspanya sağlık sistemini kamulaştırmak zorunda kalmıştır; İtalya sağlık sistemi salgınla baş edememiştir. ABD'de 17 yaşında bir genç sosyal güvenlik sistemi dışında olduğu için tedavi edilmemiş ve yaşamını kaybetmiştir.

Dünya halkları küresel kapitalizmin finans merkezleri tarafından yönetilen devletlerinin halk yararının hiçe sayıldığı sağlık sistemlerinin ablukası altında yaşama savaşı veriyor. Halkın sağlığını değil kapitalizmin karını düşünen sağlık sistemleri artık dünya halklarının sağlığını koruyamaz, bu ortaya çıkıyor.

Bu düzenin, kapitalist üretimin yaşam kaynağı emek gücünün sahibi işçiler için olamayacağı da ortaya çıkıyor. Her koşulda üretimin aksamaması gerekiyor, o halde işçiler çalışmalı. Türkiye'de olduğu gibi 20 yaş altı nüfusun sokağa çıkması yasak ama 18-20 yaş arası kayıtlı çalışanlar işlerine gidecekler.

Dünya işçilerine işsizlik, güvencesizlik ve can korkusu getiren kapitalist üretim biçimi yerine yeni bir düzene ihtiyaç yok mu?

Dünya'da sosyal güvenlik sistemi, sağlık sistemi çöküşe giderken işçiler için yeni bir dünya istemek gerekmez mi?

Küresel salgın küresel kapitalizmi tarihin en büyük durgunluk ve çöküşlerinden birine doğru sürüklerken işçileri kim koruyacak?

İşçiler nasıl geçinecek, nasıl hayatta kalabilecekler?

Yüz maskesi için savaş eden şirketler dünyasından işçilere nasıl bir gelecek çıkacaktır?

"Evde Kal Türkiye" diyenler evde kalabilir ama işçiler nasıl evde kalacaklar, bu işçiler gezmeye gidiyorlar da gezmekten vazgeçecekler? 3 gün işe gitmezse işten atılacak işçiye bir güvence veremeyeceksek bu işçi kendisi ve ailesi için nasıl bir gelecek görecek?

Emek gücünden başka bir geçim kaynağı olmayan işçi için kurtuluş devletin yardımı, iyilikseverin iyiliği, hayırseverin hayrı mı olacaktır hep?

Dünyayı dokuyan ellere başka bir seçenek olmayacak mıdır? Dünyanın sahibi olması gerekirken kapitalistin kölesi mi kalacaktır işçi ya da dünyayı yaratan eller sermayeye mi adayacaktır hayatını?

İnsanlık can korkusuna düşmüşken yeni bir toplumu kurmanın olanaklarını araştırmak işçi sınıfının örgütlü güçlerine düşer.

Biz bunu yapamazsak kapitalizm evden çalışma, uzaktan eğitim, uzaktan üretim, kah süreyi uzatarak kah kısaltarak, kah ücreti kısarak kah ücreti saate bağlayarak yani emek gücünü söndürerek çalıştırmanın yollarını yapıyor. Biz yeni toplum için bilinçle örgütlenemezsek Dünya'yı insandan kurtaracaklar, Dünya kaosa sürülecek.

Ama yağma yok barbarlığa geçit yok!

İşçi sınıfının emekçi halkların dayanışması ile sağlıklı bir Dünya kuracağız.

DİSK/Genel-İş Genel Yönetim Kurulu

SALGINA KARŞI KAMU ÇALIŞANLARINI KORUYALIM

KAMU OTORİTELERİ VE İŞVERENLERİNDEN TALEBİMİZ

İşçilerin Korona Virüs Tehlikesine Karşı Çalışmaktan Kaçınma Hakkı Vardır

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından küresel yaygınlıkta tanımlanan COVID-19 Salgını kamu hizmetlerinde çalışanların sağlığına özellikle odaklanmak gereğini ortaya koymuştur. Çünkü kamu hizmeti verenlerin sağlığı bozulursa salgınla baş edilemez.

Bu kapsamda kamu işyerlerinde çalışanların sağlığı ve hakları konusunda aşağıdaki konuları gündeme getirmeyi toplumsal bir sorumluluk olarak değerlendirmekteyiz.

a- Zorunlu hizmetler ve halk sağlığı hizmetleri için çalışanlar dışındaki tüm çalışanların ücretli idari izinli sayılması ve bu konudaki önlemlerin işçilerin izin, ücret gibi ekonomik ve sosyal haklarını ortadan kaldırmayacak şekilde sağlanması,

b- Çalışanların sağlığına azami dikkat gösterilmesi ve iş güvenliği koşullarının en üst seviyede sağlanması,

c- Özellikle halk sağlığı hizmetlerinde ve sağlık riski taşıyan hizmetlerde çalışanlara yeterli, etkili ve kaliteli (eldiven, gözlük, maske, koruyucu tulum gibi) kişisel koruyucuların temin edilmesi,

d- Halkla ilişkilerde güvenli mesafe, hijyen, çalışma alanlarının düzenli dezenfekte edilmesi gibi standart ve uygulamaların getirilmesi,

e- İş sağlığı ve güvenliği kurullarının çalışır hale getirilmesi ve çalışan temsilcilerinin salgınla mücadeleye aktif olarak dahil edilmesi, çalışanların sürekli eğitiminin ve bilgilendirilmesinin sağlanması,

f- Belediyelerde çalışan sağlığına dönük kriz masaları kurulması,

g- Çalışanların günlük sağlık taramasının yapılması,

h- Yaptıkları işler bakımından uzaktan çalışmaya uygun olan personelin uzaktan çalıştırılması,

i- Salgınla mücadele kapsamında istihdamla ilgili olarak alınacak önlemlerde (salgınla mücadele kapsamında işyerleri kapatılan, havuz, spor salonu, kreş çalışanları da dahil) çalışanların ücretli izinlerini kullanmaya zorlanmamaları, ücret ve sosyal haklarında herhangi bir indirimin yapılmaması, işyerlerinde bekletilmek yerine ücretli idari izinli sayılması, gerekmektedir.

Çalışanların 6331 sayılı yasa gereğince ciddi ve yakın tehlikeyle karşılaşmaları durumunda işyerinde iş sağlığı ve güvenliği kuruluna, bu kurul yoksa işverene başvurarak durumun tespiti ve tedbir alınmasını isteme hakları vardır. Bu tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilirler. İşçilerin bu dönemdeki ücretleri ile yasa ve sözleşmelerinden kaynaklanan hakları saklıdır.

İşten Çıkarmalar Yasaklanmalıdır

Koronavirüsle mücadele kapsamında bir sosyal önlem olarak salgın süresince işten çıkarmalar yasaklanmalıdır.

SAĞLIK BAKANLIĞI'NI UYARDIK

Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmeliğe İlişkin Sağlık Bakanlığı'nı Uyardığımız Yazı

Ülke olarak oldukça zor bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde başta sağlık çalışanları olmak üzere kamu hizmeti gören emekçiler sağlık ve can güvenlikleri pahasına çok özverili hizmetlerde bulunmaktadırlar. Bu özverili hizmetlere karşılık olmak üzere 24.03.2020 tarihinde mükerrer Resmi Gazete'de Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik değişikliği ile 1/3/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere üç ay süreyle yer ve/veya personel yönünden kapsamı ve oranı Bakan tarafından belirlenecek ek ödeme yapılması öngörülmüştür. Bu ödemenin sadece memur ve sözleşmeli personel statüsü ile çalışacak personeli kapsadığı anlaşılmaktadır. Bu ödemeyi elbette sonuna kadar hak etmektedirler. Onların onurlandırılması bizi sevindirmiştir.

Ancak bu mücadele bütünlüklü bir çabayla sürdürülmektedir. Bu nedenle işçi statüsünde çalışan personele ayrımcılık yapılması son derece üzüntü vericidir. Salgın nedeniyle Bakanlığınıza bağlı sağlık kuruluşlarında çalışan işçilerin de bu mücadeleye katkıları, sağlık ve can güvenliği tehlikesi içinde bulundukları herhalde yadsınamaz. Bu çerçevede Bakanlığınızın ek ödeme gibi bir yöntemle sadece memur ve sözleşmeli personele mali haklar vermesi Anayasamızda yer alan eşitlik ilkesine, hak ve nefaset kurallarına aykırılık oluşturacak, salgınla mücadelede şevklerini kırarak ve yılgınlık yaratacaktır.

Bütün bu hususların dikkate alınarak Bakanlığınıza bağlı hastanelerde 4857 sayılı Yasaya tabi tüm personelin de benzer şekilde mali haklara kavuşturulması hususunda gereğini arz ederiz.

"İNSANLIĞI BU KÖTÜ DURUMA KAPİTALİZM GETİRDİ"

Genel Başkan Remzi Çalışkan, Ötekilerin Gündemi'ne verdiği röportajda Covid-19 pandemisinin dünyayı neden bu kadar derinden etkilediğine dair tespitlerde bulundu: Krizin temel kaynağı küresel kapitalizmin insanı ve doğayı sömürmesidir:

"Felaketlerde ve salgınlarda, hava, su ve toprağın kirlenmesi, biyo-çeşitliliğin azalması, çok sayıda türün yok olması ve iklim değişikliğinin rolü artık inkâr edilemez. Dünyada son elli yılda baş gösteren hastalıkların, salgınlara büyük bölümünün nedeninin bozulan ekosistemler ve habitatlar olduğunu biliyoruz. Bunun altında da kapitalizmin sömürgeci doğası yatıyor. Krizle baş edilmesi noktasında ise sağlık hizmetlerinin ticarileştirilmesinin, kamu kurumlarının içinin boşaltılmasının, niteliksizleştirilmesinin, rantı yatırım yapıp kamuya yapılmamasının sonuçlarını yaşıyoruz. Teknolojinin ulaştığı düzey, insanların iyi bir yaşam sürmesi için değil sermayenin karlılığını ve kapitalist sisteminin devamını sağlamaya yönelik kullanıldığı için de sorunların çözülmesi daha olanaksız hale geliyor. Devletler insan odaklı çözümlere gitmek yerine otoriter ve eşitsizlikleri derinleştirecek politikalar tercih ediyor. Böylece sınıfsal farklılıklar da daha görünür hale gelip derinleşiyor. Bunun ise tek bir çaresi var; kapitalist düzenden kurtulmak; din, dil, ırk ayrımına son vermektir, halkların dayanışmasını, demokrasiyi, eşitliği; sınıf dayanışmasını inşa etmektir."

KORONAVİRÜSE KARŞI BU ÖNLEMLERLE DÜZE ÇIKILMAZ

"Ekonomik İstikrar Kalkanı" adı verilen ekonomi paketine ilişkin DİSK/Genel-İş Genel Yönetim Kurulu adına Genel Başkan Remzi Çalışkan'ın "açıklaması"

DİSK'in çağrılmadığı "Koronavirüsle Mücadele Eşgüdüm Toplantısı" sonrası "Ekonomik İstikrar Kalkanı" adı verilen bir ekonomi paketi açıklandı.

İşverenlerin borçlarının ertelenmesine yönelik maddelerin bulunduğu pakette, sermayeye 100 Milyar ayrılırken, DİSK'in daha önce Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na sunduğu;

- Koronavirüs salgını süresince **işten çıkarmalar yasaklanmalıdır,**
- İşsizlik sigortası fonundan yararlanma koşulları kolaylaştırılmalıdır,
- **15 yaşından küçük çocuğu olan çalışan anne babalardan birine kamuda idari izin özel sektörde ise ücretli izin verilmelidir,**
- **Kamu ve özel sektör ayrımı olmaksızın risk grubu çalışanlara gelir kaybı olmaksızın izin verilmelidir,** gibi pek çok talep yer almadı. Tüm çalışanların sağlığını ve bir bütün olarak halk sağlığını koruyacak kararlara ihtiyaç varken yetersiz birkaç önlem haricinde çalışanları gözetmeyen kararlar alınmıştır.

"Mevzuatımızdaki esnek ve uzaktan çalışma modellerinin daha etkin hale getirilmesini temin edeceğiz." denilerek, **Esnek ve uzaktan çalışma modeli çalışma hayatının tamamına ileriki zamanlarda da yaymak için bir olanak olarak görül-müştür.** Halk sağlığı için, kısmi ve virüsle mücadelede sınırlı olarak önerilen uzaktan çalışma üzerinden fırsatçılık yapılmaya çalışılmıştır. Süresi uzatılmış telafi çalışmayla salgın günlerinin faturası emekçilere ödetilmek istenmiştir.

"Kovid-19'dan en iyi korunma yöntemi, herkesin kendi kendine alacağı tedbirlerdir. Hiç kimse, tüm toplumun sağlığını tehlikeye atma hakkına sahip değildir." diyerek iktidar üzerindeki sorumluluğu halka atmıştır. Elbette herkes kendi ve toplumun sağlığından sorumludur ama bu sorumluluk öncelikle ülkeyi yönetenlerindir. İktidar alacağı önlemlerle kişilerin inisiyatifine bırakılmayacak kararlar da almalıdır. Yoksa halk sağlığı büyük bir risk altına girer. Bu durumu Umre'den dönen yurttaşlarımız nezdinde de gördük.

Yapılan açıklama göstermektedir ki sermayeye sahip çıkan iktidar işçileri görme-

**Süresi uzatılmış
telafi çalışmayla
salgın günlerinin
faturası emekçilere
ödetilmek
istenmiştir.**

miştir. İşverenlere yapılan vergi indirimleri, çalışanların büyük bir çoğunluğunu oluşturan asgari ücretle çalışan işçilere yapılmamıştır. **Hala sokakları süpüren, çöpleri toplayan, hastanelerde görev yapan, şantiyelerde çalışan**

işçilerin ve emekçilerin iş güvencesi ve sağlıkları önlemler dahiline alınmamıştır.

Bunları yeniden düşünmek için çok geç kalmadan işçiler ve emekçileri merkez alan kamusal ve halkçı önlemler alınmalıdır.

Eğer illa bir fırsat olarak değerlendirilecekse bu durum kamu hizmetlerini geliştirmede, sağlık hizmetlerinde ve eğitimde özelleştirmeleri durdurmada ve kamusallaştırma yönünde bir fırsat olarak değerlendirilmelidir.

KISA ÇALIŞMA SANA DÜŞMEZ!

Çalışanların belediye- belediye şirketi işçisi ayrımı yapılmaksızın bir kamu çalışanı olduğu, kamu hizmetlerinin asli personeli olduğu ve personel giderlerinin belediye bütçesi içinden karşılandığı hususlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Küresel salgın virüsü Covid-19 tüm dünyada hızla yayılmaktadır. Salgının ekonomik ve sosyal hayatı tahrip edeceği artık bellidir. Bu koşullarda toplumların ve tüm ülkelerin insanlık adına dayanışma içerisinde olmaları kaçınılmazdır.

Durum böyleyken bazı belediyelerin belediye şirket işçileri için kısa çalışma başvurusu hazırlığı yaptığı öğrenilmiştir.

22 Mart 2020 günü yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile kamuda salgın koşullarında çalışma biçimleri düzenlenmiştir. Genelge'nin 1 maddesindeki düzenleme, "İstihdam biçimine bakılmaksızın (işçi, memur, sözleşmeli personel, geçici-sürekli işçi ayrımına gözetmeksizin) uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma, esnek çalışma modelleri uygulanabilecek. Bu uygulamaya yönelik düzenlemelerin usul ve esaslarını ilgili kurum yetkilileri belirleyecek. Belediyelerde bu usul ve esaslar belediye başkanı tarafından belirlenecek." biçimindedir.

Belediyelerin kamu hizmetinin yerel muhatabı olduğu ve yürütülen tüm hizmetlerin kamu kaynakları ile ve kamu bütçesi disiplini içerisinde sürdürüldüğü göz önüne alındığında kısa çalışma uygulamasının değil Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin esas alınması gereği açıktır.

Bu çerçevede çalışanların belediye- belediye şirketi işçisi ayrımı yapılmaksızın bir kamu çalışanı olduğu, kamu hizmetlerinin asli personeli olduğu ve personel giderlerinin belediye bütçesi içinden karşılandığı hususlarının dikkate alınması gerekmektedir.

Kamuda çalışma düzeni ile ilgili yayımlanan genelgeye belediyelerin büyük bölümü de uymaktadır. Kısa çalışma ödeneği başvurusu hazırlığında olan belediye sayısı bir elin parmağı bile değildir henüz.

İşçileri idari izinli saymak yerine çalışmıyor göstererek kısa çalışma ödeneği için başvuru yapılması halinde işçilerin ücret ve diğer mali haklarında düşüşler olacaktır. Ayrıca sigorta primleri yatmayacağı için emeklilik ve kıdem hakları zarar görecektir. Bundan başka kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler daha sonra işçinin olası işsiz kalması halinde işsizlik ödeneği süresinden düşülecektir. Bütün bunlar işçilerin zararına olacak hallerdir. Bu dönem dayanışma dönemidir.

Bugün işyerleri kapandığı için işsiz kalan ve gelire muhtaç durumda olan yüzbinlerce işçi söz konusudur ve kısa çalışma ödeneğinin özel sektörde çalışan bu işçiler için kullanılmasına fırsat tanımak toplumsal dayanışmanın ve kamu ahlakının da gereğidir.

Kısa çalışma uygulamasına geçildiğinde hukuka aykırı sonuçlar doğacak, üyelerimizin bundan doğan zararları için ileride hak kayıpları için davalar söz konusu olacaktır. **Hep birlikte dayanışma içinde mücadele verilen bu dönemde üyelerimizin çalışma şevkini ve hastalıkla mücadele direncini kırarak uygulamalardan kaçınılması zorunludur.**

BELEDİYE BAŞKANLIKLARINA GÖNDERDİĞİMİZ YAZI

Covid-19 virüsünün yarattığı küresel salgının ülkemizde giderek yayıldığını, artan vaka ve ölüm sayılarından anlıyoruz.

Küresel salgınla baş etme kuraları da artık belli olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü ve ülkemizde de Sağlık Bakanlığı ile çeşitli meslek örgütleri ile bilim insanlarının yerinde uyarıları korunma kurallarına açıklık getirmiştir.

Kişisel hijyen çalışanların kişisel hijyen malzemeleri ile donatılması ve sosyal mesafe başlıca kurallar olarak öne çıkmaktadır.

Sendikamız bu konuda sadece üyelerimize değil tüm işçi sınıfına gerekli uyarıları yapmaktadır. Ancak şube başkanlıklarımızdan günlük iletilen raporlar salgınla mücadelenin alfabesi olan kurallara uyma konusunda kimi belediye yönetimlerinin, eksik davrandığını ve işçilerin eğitimine de gereken önemin verilmediğine işaret etmektedir.

İşçiler eksik veya kalitesiz koruyucu malzeme ile çalışmakta ve ilan edilen sosyal mesafe kurallarına uygun olmayan biçimlerde iş görmektedirler. Böyle bir zamanda ilk yapılması gereken zorunlu ve yaşamsal olmayan işlere son vermektir. Oysa parklarda gruplar halinde ağaç diken işçiler, kaldırım taşı döşeyen ya da kaldırım tamirati, asfalt tamirati yapan işçi görüntüleri salgınla mücadele ederken rahatsız edicidir ve halk sağlığının yerel gücü olan belediyeler adına kaygı vericidir.

SALGIN GÜNLERİNDE ÇALIŞMA DÜZENİ

Ülke olarak oldukça zor günlerden geçiyoruz. Salgın hastalık, en çok emekçileri etkiliyor. Bugünlerde emekçilerin önemi daha iyi anlaşıyor. Çünkü emekçiler olmadığında yaşamın durduğunu yaşıyarak görüyoruz. Kamu hizmetleri de yaşamın devam etmesi için vazgeçilmezdir. Ancak salgın hastalık, çalışmak zorunda kalan diğer işçilerle birlikte kamu hizmeti yerine getiren üyelerimizin sağlığını ve can güvenliğini de tehdit ediyor. Bu başlıkta salgın günlerinde çalışma düzenini işkolumuzu esas alarak anlatacağız.

Salgın hastalığın ülkemizi etkilemeye başlamasıyla birlikte kamuda yeni bir çalışma düzenine geçilmek zorunda kalındı.

Önce 13 Mart tarihinde bir Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle kamuda çalışan hamilelerin, yasal süt izni kullananların, engelli çalışanların, yönetici pozisyonlarındakiler hariç 60 yaş ve üzerinde olanların, Sağlık Bakanlığının belirlediği dezavantajlı grupların (bağışıklık sorunu olanlar, kanser hastaları, kronik solunum yolu hastaları, obezite ve diyabet, kalp damar hastaları, organ nakli olanlar, kronik hastalar) 16 Mart 2020 tarihinden itibaren on iki gün idari izinli sayılmaları kararlaştırılmıştır.

Uzaktan ve dönüşümlü çalışma sırasında üyelerimiz idari izinli sayılacaklarından yıllık izin kullandırılması, ücretsiz izin kullandırılması gibi uygulamalar hukuka aykırı olacaktır. Kaldı ki işçinin rızası dışında ücretsiz izin uygulaması yapılamaz.

Daha sonra salgının boyut kazanmasıyla kamudaki tüm çalışanları kapsayacak şekilde 22 Mart tarihinde yeni bir genelgeye ihtiyaç duyulmuştur. Genelgeyle;

Salgın hastalığın yayılımının önlenmesi için kamu hizmetlerini aksatmayacak, hastalıkla mücadeleyi zaafiye- te uğratmayacak şekilde asgari sayıda personel bulundurulmak şartıyla:

1-İstihdam biçimine bakılmaksızın (işçi, memur, sözleşmeli personel, geçici-sürekli işçi ayrımı gözetmeksizin) uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma, esnek çalışma modelleri uygulanabilecek. Bu uygulamaya yönelik düzenlemelerin usul ve esaslarını ilgili kurum yetkilileri belirleyecek. Belediyelerde bu usul ve esaslar belediye başkanı tarafından belirlenecek.

2- Bu kapsamda dönüşümlü çalıştırılanlar çalışmadıkları dönemde idari izinli sayılacak. Uzaktan, dönüşümlü ve diğer esnek çalışma yöntemiyle çalışanlar ile idari izinde sayılanlar sorumlu oldukları görevi fiilen yerine getirmiş sayılacak, mali sosyal hak ve yardımlar ile özlük hakları saklı kalacaktır.

3- Uzaktan ve dönüşümlü çalışanlar ile görev yerinde çalışanların hizmet yürütümünde sorumlulukları eşit olacaktır.

4- İdari izinliler, uzaktan çalışanlar, dönüşümlü çalışanlar amirlerinin izni olmadan görev yürüttükleri yerleri (işyerinin bulunduğu şehirleri) terkedemeyecek, çağrıldıkları takdirde görevlerine dönecekler.

5- Daha önce idari izinli sayılanlar, yeni bir karara kadar idari izinli sayılmaya devam edecekler. Yıllık izin veya mazeret izni kullanabilecekleri belirtilip izne gönderilenler de kamu kurumu yöneticilerin belirlediği usul ve esaslara göre idari izinli sayılabilecektir.

Burada şu uyarıları yapmamız uygun olacaktır. Uzaktan ve dönüşümlü çalışma sırasında üyelerimiz idari izinli sayılacaklarından yıllık izin kullandırılması, ücretsiz izin kullandırılması gibi uygulamalar hukuka aykırı olacaktır. Kaldı ki işçinin rızası dışında ücretsiz izin uygulaması yapılamaz.

Belediye şirket işçileri de kamu işçisidir. Bu genelge kapsamındadır

Çok az sayıda işyerinde belediye şirket işçilerinin bu genelge kapsamında olmadığı ve normal çalışma düzeniyle çalışmaya devam edecekleri konusunda uyuşmazlıklar yaşanmıştır. Belediye şirketleri ticaret şirketi değildir. 5393 sayılı yasa gereği ve belediye hizmetlerini yapmak üzere kurulurlar, Sayıştay denetimine tabidirler. Belediye şirketlerine güvenlik soruşturmasıyla işçi alınır, personel giderleri bir belediye gelirlerinin belli bir oranını aşamayacak üst sınıra tabidir. Belediye şirket işçileri kadrolu işçilerle aynı hizmetleri yaparlar, ücretlerinin kaynağı belediye bütçesidir. Bu genelge hükümlerinden yararlanma konusunun tartışması bile yapılamaz.

Ekonomik olarak zayıf konumda olan işçilerin korunması belediye yönetimlerinin öncelikli görevi olmalıdır. Aksi durumda belediye hizmetlerinde kadrolu işçi belediye işçisi ayrımı yapılması nedeniyle eşit işlem borcuna aykırılıktan doğacak hukuksal uyumsuzlukların çıkması söz konusu olacaktır.

Kısa çalışma girişimleri kamuya düşmez

Yine sınırlı sayıda belediyede belediye şirketlerinin otopark, kafe gibi faaliyetlerinin durduğu gerekçe gösterilerek kısa çalışma ödeneğinden faydalanma çabasına girdiği gözlenmiştir. Belediye şirketlerinin kamusal niteliği yukarıda açıklanmıştır. Yaptıkları faaliyetlerin bölünmesi de mümkün değildir. Zira bütün faaliyetleri belediye hizmeti kapsamındadır. Bütün belediye şirket işçileri kamuda çalışmayı düzenleyen 22 Mart tarihli Cumhurbaşkanlığı genelgesine tabidir.

Belediyelerin kamu hizmetinin yerel muhatabı olduğu ve yürütülen tüm hizmetlerin kamu kaynakları ile ve kamu bütçesi disiplini içerisinde sürdürüldüğü göz önüne alındığında kısa çalışma uygulamasının değil Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin esas alınması gereği açıktır. Bu çalışma düzenine belediyelerin büyük bölümü de uymaktadır. Bu nedenle belirtilen şekilde kısa çalışma ödeneği başvurusu hukuka uygun olmayacaktır.

İşçileri idari izinli saymak yerine, kısa çalışma ödeneği için başvuru yapılması onların ücret ve diğer mali haklarında düşümlere neden olacaktır. Ayrıca sigorta primleri yatmayacağı için emeklilik ve kıdem haklarından mahrum kalacaklardır. Kısa çalışma ödeneği olarak yapılan ödemeler işçinin daha sonra işsiz kalması halinde işsizlik ödeneği süresinden düşülecektir. Bütün bunlar işçilerin zararına olacak hallerdir. Bu dönem dayanışma dönemidir. Ekonomik olarak zayıf konumda olan işçilerin korunması belediye yönetimlerinin öncelikli görevi olmalıdır. Aksi durumda belediye hizmetlerinde kadrolu işçi belediye işçisi ayrımı yapılması nedeniyle eşit işlem borcuna aykırılıktan doğacak hukuksal uyumsuzlukların çıkması söz konusu olacaktır.

Ücretsiz izin uygulaması yasal değildir

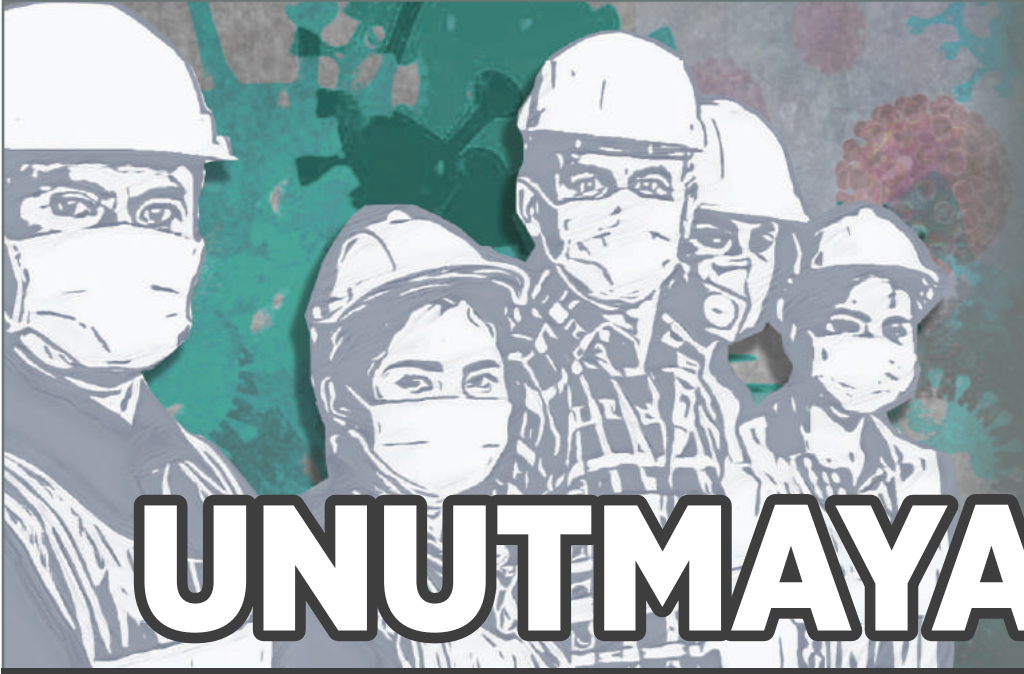
Kamuda çalışma düzeninin sınırları çizilmiştir. Dönüşümlü ve esnek çalışma esası benimsenmiş, bu şekilde çalışanların çalışmadıkları dönemde idari izinli sayılması kararlaştırılmıştır. Kamu personeline başka bir uygulamanın dayatılması bu nedenle hukuka aykırı olacaktır. Bu kapsamda örneğin ücretsiz izne çıkarma gibi bir uygulama işçilere teklif dahi edilemez. İş Hukukunda ücretsiz izin uygulaması söz konusu değildir. İşverenin işçiyi rızasına aykırı ücretsiz izne çıkarması hukuka aykırıdır. İşçi dilerse bunu haksız ve gerekçesiz fesih kabul ederek yasal yollara başvurabilir.

Çalışmaktan kaçınma hakkımız vardır

Bu özel sayıda belki birkaç yerde tekrar tekrar bu konuya değinilmiş olması konunun öneminden kaynaklanmaktadır. Salgından kaynaklı olarak ciddi ve yakın tehlike halinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasasının 13. Maddesi uyarınca İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarına başvurulabileceğini, kurulun bu durumu tespit etmesi halinde gerekli tedbirler alınınca kadar çalışmaktan kaçınma hakkımızı kullanabileceğimizi, bu kaçınma sırasında ücret ve haklarımızın saklı olduğunu bilmemiz çok önemlidir. Ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda hiç beklemeeksizin işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek belirlenen güvenli yere gitme hakkımız vardır.

Bu kara günler geride kalacak ama coronavirüsün bizlere gösterdikleri de hafızalarımızdan silinmeyecek, bilincimizden çıkmayacak.

UNUTMAYACAĞIZ!

Covid-19 pandemisi baş gösterdiği günden itibaren hem üyelerimizi bilgilendiren yazılar yazdık hem de hükümeti ve kamu otoritelerini uyaran açıklamalarda bulunduk, bulunmaya da devam ediyoruz. Bu dönemde özellikle kamu sağlığı ile yakından ilgili olarak, doktorlar, sağlık emekçileri ve belediye işçileri, gece gündüz halk sağlığı için zorunlu olarak çalışıyor. Ve ne yazık ki bu mücadelede şimdiden yitirdiklerimiz de oldu. Aktif hekimlik yaparken hastalığa yakalanan ve tedavi sonrası hayatını kaybeden değerli hocamız Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Covid-19 salgınında hayatını kaybeden ilk hekim oldu.

İzmir Büyükşehir Belediyesi İzenerji A.Ş.'de çalışan üyemiz 42 yaşındaki Aydoğan ADAGÖMELİ Covid-19 virüsünü yenemedi;

kronik rahatsızlığı nedeniyle idari izinli olmasına rağmen, salgından kurtaramadık arkadaşımızı. Halk sağlığı için gece gündüz demeden çöpleri toplayan, sokakları temizleyen belediye işçileri büyük risk altında. Zorunlu olarak, halk sağlığı için çalışan belediye işçilerinin sağlığı ve güvenliği için kaliteli koruyucu malzemeler temin edilmeli, iş yerlerinde yaygın test yapılmalıdır.

Bu kara günler geride kalacak ama coronavirüsün bizlere gösterdikleri de hafızalarımızdan silinmeyecek, bilincimizden çıkmayacak.

Sınıfsal ayrımcılığın böylesine ölüm kalım döneminde bile ne kadar arttığını hep birlikte görüyoruz. İktidar tarafından, evde kal çağrıları yapılıyor, medya üzerinden kimi siyasetçiler, sanatçılar, işverenler

bu çağrıyı tekrarlarken arkasındaki sınıfsal gerçekliği yansıtmıyorlar ama bunları milyonlar yaşayıp görüyor. İşçiler de evde kalmak istiyor ama kalamıyorlar. Görmeyen gözler, duymayan kulaklar elbet bu sesi duyacaklar;

Ücretli izin verilmeyerek işten çıkarılanlar ya da ücretsiz izne zorlananlar, işe gitmediğinde işinden olacaklar, işe gitğinde hasta olacaklar, sokaklarda kâğıt toplayanlar, kronik rahatsızlıklarına

rağmen çalışmaya zorlananlar, fabrikada üretim durmasını çark dönsün diye işçileri ölüme gönderenler, insanca yaşayacak bir ücretten yoksun olan ve sosyal koruma mekanizmaları devreye sokulmadan evde bırakılan yaşlılar, yirmi yaş altı gençlerin evden çıkması yasaklanırken sermayenin çarkı dönsün diye

koronavirüs riski altında işe gönderilen gençler sizi unutmayacak.

Kötü günler için kullanılması gereken yedek akçeyi kullandığınızı, devletin kasasının boş bırakılmasını, salgını fırsata çevirme niyetinizi, sermayeye kalkan olmanızı, işsizlik sigortamızı sermaye için kullanmanızı ve bir yatırım aracına dönüştürdüğünüzü de unutmayacağız.

İşçilerin taleplerini dile getiren bizleri dinlemediniz, sermaye için çalıştınız.

Bilimsel gerçekler ve ülkelerin deneyimleri ortadayken kulak asmadınız, toplumu riske attınız. Unutmayacağız.

Gün gelecek bu dengesiz terazi elbet düzelecek, insanlar açken, insanlar can derdine düşmüşken kar ve fırsat peşinde koşanlar hesap verecek.

Yıllarca özelleştirmeye hayır diyen kamusal sağlık, kamusal eğitimden yana olan biz işçileri dinlemediniz. Neo-liberalizm sağlığa zararlıdır dedik, kapitalizm öldürür dedik dinlemediniz. Bugün bunu acı bir şekilde yaşayarak görüyoruz. Her şeyi alınıp satılabilir hale getiren kapitalizm; doğayı, insanı, tüm canlıları sömürdü; havamızı, suyumuzu, toprağımızı kirletti ve bizi bu noktaya getirdi.

Şimdi görülüyor ki; gün geçtikçe yayılan koronavirüs salgını kamusal sağlık hizmetinin önemini bir kez daha ortaya koydu. Erişilebilir sağlık hizmetinin bulunduğu ülkelerde ölümler daha az yaşanırken sağlık sisteminin çöktüğü ülkelerde ölümler de vaka sayıları da hızla artıyor.

Şimdi görülüyor ki kamusal hizmetler olmadan kamusal sağlık da mümkün olmuyor.

Bilimsel gerçekler ve ülkelerin deneyimleri ortadayken kulak asmadınız, toplumu riske attınız. Unutmayacağız.

Bir yandan da kapitalizm hepimizi tüketim nesnesi haline de getirdi. Hala bu korona günlerinde dışarı çıkmamasına rağmen internet üzerinden ayakkabı satın alanlar, ihtiyacı dışında tüketim alışkanlığı edinenler var.

Bu süreçte tüketim üzerine de düşünmeliyiz. Bu günlerde verdiğimiz her gereksiz siparişin kargo işçilerini riske attığını, onu üretenleri riske attığını unutmamalıyız. Gün dayanışma zamanı, gün kapitalizmin çarklarını kırma zamanıdır.

T.C. Resmî Gazete

KAMU ÇALIŞANLARININ ÇALIŞMA BİÇİMLERİNE YÖNELİK YENİ GENELGE

22 Mart Pazar günü mükerrer Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Genelgesiyle;

Salgın hastalığın yayılımının önlenmesi için kamu hizmetlerini aksatmayacak, hastalıkla mücadeleyi zaafiyete uğratmayacak şekilde asgari sayıda personel bulundurulmak şartıyla:

1- İstihdam biçimine bakılmaksızın (işçi, memur, sözleşmeli personel, geçici-sürekli işçi ayrımı gözetmeksizin) uzaktan çalışma, dönüşümlü çalışma, esnek çalışma modelleri uygulanabilecek. Bu uygulamaya yönelik düzenlemelerin usul ve esaslarını ilgili kurum yetkilileri belirleyecek. Belediyelerde bu usul ve esaslar belediye başkanı tarafından belirlenecek.

2- Bu kapsamda dönüşümlü çalıştırılanlar çalışmadıkları dönemde idari izinli sayı-

lacak. Uzaktan, dönüşümlü ve diğer esnek çalışma yöntemiyle çalışanlar ile idari izin- de sayılanlar sorumlu oldukları görevi fiilen yerine getirmiş sayılacak, mali sosyal hak ve yardımlar ile özlük hakları saklı kalacaktır.

3- Uzaktan ve dönüşümlü çalışanlar ile görev yerinde çalışanların hizmet yürütümünde sorumlulukları eşit olacaktır.

4- İdari izinliler, uzaktan çalışanlar, dönüşümlü çalışanlar amirlerinin izni olmadan görev yürüttükleri yerleri (işyerinin bulunduğu şehirleri) terkedemeyecek, çağrıldıkları takdirde görevlerine dönecekler.

5- Daha önce idari izinli sayılanlar, yeni bir karara kadar idari izinli sayılmaya devam edecekler. Yıllık izin veya mazeret izini kullanabilecekleri belirtilip izne gönderilenler de kamu kurumu yöneticilerin belirlediği usul ve esaslara göre idari izinli sayılabilecektir.

KORONAYA KARŞI KORUNMAK MÜLTECİLERİN DE HAKKIDIR

Barınılan merkezler ile sınır dışı edilmek üzere geri gönderme merkezlerinde tutulan mülteciler, günlerdir korunmasız, güvenliksiz ve temel yaşam koşullarından yoksun bir şekilde sınırlarda bekletiliyorlar.

Bu da salgının yayılma riski ve tehdidine daha fazla maruz kalmalarına neden olmaktadır.

İç savaş, çatışma, şiddet ve zulüm sebebiyle zorla yerinden edilen kişilerin sayısı küresel çapta rekor düzeylere ulaşırken; Türkiye, dünyada en fazla sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ülkeler arasında bulunmaktadır. Türkiye, 3,6 milyondan fazla kayıtlı Suriyeli mültecinin yanı sıra 365.000'den fazla diğer uyruklardan UNHCR'nin ilgi alanına giren kişiye de ev sahipliği yapmaktadır.

Milyonlarca Mülteci Koronavirüs Tehdidi ile Karşı Karşıya

Beslenme için gerekli temel gıda eksikliği, kalınacak yer, soğuk, nem, stres, yorgunluk, içler acısı sıhhi koşullar düşünüldüğünde mültecilerin yaşadığı çaresizliği ve dramı hissetmemek mümkün değildir. Milyonlarca mülteci açlık, susuzluk, beslenme ve barınma gibi sorunlarla baş etmeye çalışırken koronavirüs salgını ve tehdidi ile de karşı karşıya kalmıştır.

Bilindiği üzere, Koronavirüs (COVID-19) salgını için 12.02.2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü, virüsün yayılma hızını da dikkate alarak, her bir Covid-19 vakasının test, tespit, izole ve tedavi edilmesi hususunda tüm ülkeleri uyarmıştır. Bu uyarıya uygun olarak mültecilerin sağlık gibi en temel ihtiyaçlarının karşılanması uluslararası sözleşmelerin yanı sıra hukukun da bir gereği ve sorumluluğudur.

Günlerdir Korunmasız, Güvenliksiz Sınırlarda Bekletiliyorlar

Ancak yaşanan durumun gerçekliği incelendiğinde; koronavirüse karşı mültecilerin korunma hakkı içler acısıdır. Barınılan merkezler ile sınır dışı edilmek üzere geri gönderme merkezlerinde tutulan mülteciler, günlerdir korunmasız, güvenliksiz ve temel yaşam koşullarından yoksun bir şekilde sınırlarda bekletiliyorlar. Bu da salgının yayılma riski ve tehdidine daha fazla maruz kalmalarına neden olmaktadır.

Salgına Karşı Gerekli Sağlık Tedbir ve Tedavileri Yapılmalı

Mülteci topluluğu arasında koronavirüsün yayılmasını durdurmak için gerekli hijyen ve diğer koruyucu malzemelerin yanı sıra beslenmeleri için temel gıda dağıtımının ve sağlıklı barınma koşullarının sağlanması şarttır. Gerekli sağlık taramaların yapılması sonrasında ise virüs tespit edilen ve onlarla temas halinde bulunan mültecilerin zaman geçirilmeden tedavi edilmelerinin sağlanması hem salgından etkilenmeyen diğer mülteciler hem de mültecilerin etkileşiminde bulunduğu görevliler ve yerel halk için önemli bir güvencedir.

Koronavirüs salgını karşısında barınma ve geri gönderme merkezlerinde tutulan mültecilerin salgına karşı gerekli sağlık tedbir ve tedavileri yapılırken evrensel insan hakları hukukunun temel ilkeleri göz ardı edilmemelidir.

TÜRKİYE'DE 65 YAŞ VE ÜSTÜ NÜFUSUN DURUMU¹

Son aylarda dünya genelinde pandemi olarak ilan edilen korona virüsüne karşı hem dünya geneli hem de Türkiye'de salgınla mücadele kapsamında birçok önlem alındı. Türkiye'de alınan önlemlerden birisi de riskli grup olarak adlandırılan 65 yaş ve üstü kişiler için sokağa çıkma yasağı oldu. Ancak bu nüfusun uzun yıllardır yaşadıkları sorunlar bulunmaktadır. Bu raporda, 65 yaş ve üzeri nüfusun genel durumu ve sorunları incelenmiştir. Öne çıkan başlıklar şöyledir;

Türkiye'de 65 Yaş ve Üstü Nüfus Artıyor!

Türkiye'de 65 yaş ve üstü nüfus oranı yıldan yıla artmaktadır. 65 ve daha yukarı yaştaki nüfus, 2014 yılında 6 milyon 192 bin 962 kişi iken son beş yılda %21,9 artarak 2019 yılında 7 milyon 550 bin 727 kişi oldu. Bu nüfusun, toplam nüfus içindeki oranı ise 2014 yılında %8,0 iken, 2019 yılında %9,0'ye yükseldi². Yaş grubuna göre dağılımı ise; yüzde 62,8'i 65-74 yaş arası, yüzde 28,2'si 75-84 yaş arası, yüzde 9,1'de 85 yaş ve üstüdür.

Türkiye'de 65 Yaş ve Üstü Yurttaşların Yaşam Beklenti Düzeyi Birçok Ülkeden Düşüktür!

Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 10'unu oluşturan bu kesimin yaşam yılı beklentisi Covid-19'la mücadele eden diğer ülkelere göre daha düşüktür. 65 yaş üstü yoksulluğun düşük olduğu ve 65 yaş üstüne yönelik uygulanan sosyal politikaların yaygın olduğu ülkelerde yaşam yılı beklentisi ülkemize

göre daha yüksektir. 65 yaşından sonra yaşam yılı beklentilerine baktığımızda, Türkiye'de kadınların 65 yaşından sonra yaşam yılı beklentisi 19 iken İngiltere'de ve Almanya'da 21, İtalya'da 22, İspanya ve Fransa'da 23 yıldan fazladır. Erkekler için ise Türkiye'de 16, Amerika, İngiltere ve Almanya'da 18'den fazla, İtalya, İspanya ve Fransa'da ise 19 yıldan fazladır.

Türkiye'de 5 Yaşlıdan 1'i Tek Başına Yaşıyor!

Toplam yaşlı sayısının 7,5 milyon olduğu dikkate alındığında Türkiye'deki yaşlıların yüzde 18,2'si evde tek başına yaşamaktadır. 65 yaş ve üzeri bu kesimin ihtiyaç ve gereksinimlerinin nasıl karşılanacağı belirlenmeden sokağa çıkma yasağı kararı alınarak büyük bir mağduriyet durumu yaratılmıştır.

Türkiye'de 65 Yaş Üstü Nüfusun Yoksulluk Oranı Yüzde 17!

Türkiye'de 65 yaş üstü nüfusun yaşam beklentisinin Covid-19 ile mücadele eden ülkelere göre daha düşük olmasının en önemli nedeni yoksulluktur. Türkiye'de 65 yaş üstü nüfusun yoksulluk oranı³ yüzde 17'dir. Covid-19'un en çok etkilediği ülkelerin başında olan İtalya'da yoksulluk oranı yüzde 9,7, Fransa'da yüzde 3,6, İspanya'da ise yüzde 10,2'dir. Türkiye'ye en yakın oran İngiltere'de yüzde 15,3, en fazla yaşlı yoksulluğu oranı ise yüzde 23 ile ABD'ye aittir.

Yok
diğ
yük
ülk
nüf
kıs
için
kal

TÜ
Ça

Yoksulluk
sek oldu
önemli bi
mak zorun
yaş üstü n
yıldan yıla
65 yaş ve
oranı yüzde
yüzde 11,6
2014'de yü
3'e yüksel

65 Yaş Üstü Nüfusun Yoksulluk Oranı Yüzde 17!

Toplam 65
ücretli, m
yüzde 56,9
ücretsiz ai

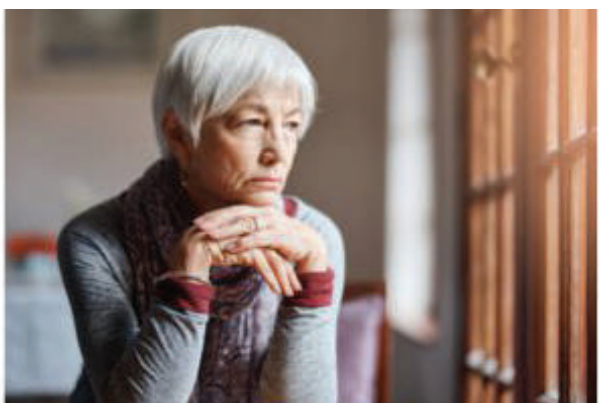
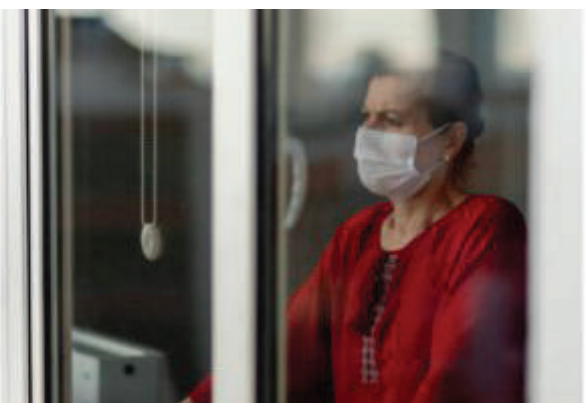
65 Yaş Üstü Nüfusun Yoksulluk Oranı Yüzde 17!

65 yaş ve
tırılma ora
çalışanlara
kişi ile yüz
sadece 64
Kadınların
yüzde 96,4
lerin ise y
yüzde 91'i

¹ TÜİK, OECD
tır. Bu rapora
ayına ilişkin

² 2019 yılı iç
0-14 yaş; 19
391 bin 925,

³ Yoksulluk
şen (belirli bi

**İşsizlik oranının
her ülkelere göre
yüksek olduğu
dünyamızda, 65 yaş üstü
insanların önemli bir
kısmını geçinebilmek
ve çalışmak zorunda
bulunmaktadır.**

Türkiye’de 65 Yaş ve Üstü Çalışan Kişi Sayısı Artıyor!

Oranının diğer ülkelere göre yük-
sekliği, ülkemizde, 65 yaş üstü nüfusun
işgale girmesi kısmı geçinebilmek için çalış-
tırılmaktadır. Bu nedenle 65
yaş üstü nüfus içerisinde çalışanların oranı
artmaktadır. 2014 yılında toplam
65 yaş üstü nüfus içerisinde çalışanların
oranı 11,2 iken, 2019 yılında bu oran
15,5'a yükselmiştir. İşsizlik oranı ise
2014 yılında yüzde 2,1 iken 2019 yılında yüzde
2,5 olmuştur.

En Üstü Çalışanların %16,6'sı Ücretlidir!

5 yaş üstü nüfusun yüzde 16,6'sı
maaşlı veya yevmiyeli çalışırken
9'u kendi hesabına, yüzde 20,2'si
ile işçisi, yüzde 5,9'u da işverendir

En Üstü Çalışanların de 92'si Kayıt Dışı Çalıştırılıyor!

üstü çalışanların kayıt dışı çalış-
anı da çok fazladır. 65 yaş üstü
da kayıt dışı istihdamı 787 bin
de 92'dir. 65 yaş üstü çalışanların
bin kişi yani yüzde 8'i kayıtlıdır.
yüzde 3,5'i (8 bin kişi) kayıtlı iken
4'ü (218 bin kişi) kayıt dışı, erkek-
üzde 9'u (56 bin kişi) kayıtlı iken
(569 bin kişi) kayıt dışıdır.

*Özet, verilerinden yararlanılarak hazırlanmış-
daki veriler 2019 yılına aittir. 2020 yılı Ocak
veriler henüz yayınlanmamıştır.*

in Türkiye nüfusu; 83 milyon 154 bin 997. 15-64 milyon 212 bin 345, 15-64 yaş; 56 milyon 65+ nüfus; 7 milyon 550 bin 727.

Oranı, geliri yoksulluk sınırının altına düşen yaş grubunda) kişi sayısının oranıdır.

KÜRESEL SALGIN VE İSSİZLİK

Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıkan ve hızla bütün dünyaya yayılan COVID-19 nedeniyle Çin'de ve Avrupa'da yüz binlerce insanı enfekte ederken, on binlerce kişinin ölümüne neden olmuş, virüsten yoğun etkilenen ülkelerin sağlık sistemlerinin çökmüştür. Tüm dünyada hayat felce uğrarken sosyal, ekonomik ve politik anlamda da telafisi zor, ciddi bir krizi sürüklenmiştir.

Salgınla Mücadele Eden Ülkelerde İşsizlik Arttı

Salgınla mücadele eden ülkelerde de işsizlik ciddi bir sorundur. Fransa'dan yapılan açıklamada salgın nedeniyle birçok işyerinin kapandığı ve 3,6 milyon kişinin işsiz kaldığı belirtilmiştir. Amerika'da 10 milyon kişinin işsiz kaldığı ve Nisan sonuna kadar 10 milyon kişinin daha işsiz kalmasının beklendiği, Çin'de ise Ocak-Şubat döneminde yaklaşık 5 milyon kişinin işini kaybettiği açıklanmıştır. **Bu durum göstermektedir ki salgın büyük bir işsizlik sürecini de beraberinde getirmektedir.**

Türkiye’de İşsizlik

Türkiye’de ise 2017-2018 yıllarında etkili olan ekonomik kriz nedeniyle zaten artış eğiliminde olan işsizliğin bu süreçte daha da artması beklenmektedir. **2018 Ocak ayında 3 milyon 409 bin kişi işsiz iken bu sayı 2020 Ocak ayında 953 bin kişi artış ile 4 milyon 362 bin kişiye çıkmıştır. Geniş tanımlı işsizlik ise 8 milyona yaklaştı*.**

Genel durum göstermektedir ki salgın döneminde işsizlik ve işsizlik riski Türkiye için ciddi bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Gerekli önlemler alınmazsa Türkiye’de işsizlik daha da artacaktır. **İşsizlik baskısıyla mücadele için salgın süresince işten çıkarmalar yasaklanmalı, işten çıkarılmaların ve işlerin durdurulmasının yol açacağı gelir kaybına karşı İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları hızla devreye sokulmalı, işsizlik ödeneği yararlanmak için işçi açısından gerekli olan koşullar kaldırılmalıdır.** Küresel salgın nedeniyle iş ve gelir kaybına uğrayan bütün işçilere işveren, İşsizlik Sigortası Fonu ve devlet tarafından gelir desteği sağlanmalıdır. İşten çıkarılmaların izlenmesi için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı nezdinde Üçlü Danışma Kurulu bileşimine uygun bir izleme ve denetim mekanizması kurulmalıdır.

¹ 2.716 bar, 2.016 birahane, 8.470 çalgılı/müzikli lokanta/cafe, 3.841 çay bahçesi, 6.021 dernek lokali, 340 diskotek, 549 gazino, 133 gece kulübü, 109 gösteri merkezi, 1.338 hamam, 1.233 her türlü kapalı çocuk oyun alanları (AVM ve lokantalar içerisindeki dahil), 4.092 her türlü oyun salonları (atari, playstation vb), 8.073 internet cafe, 3.134 internet salonu, 18.026 kafeterya, 57.377 kahvehane, 470 kaplıca, 643 kır bahçesi, 13.726 kiraathane, 62 konser salonu, 174 lunapark, 711 masaj salonu, 582 nargile kafe, 908 nargile salonu, 3.740 nişan/ düğün salonu, 282 pavyon, 399 sauna, 444 sinema, 503 SPA, 3.481 spor merkezi, 419 taverna, 95 tiyatro, 583 yüzme havuzu, 4.692 taziye evi olmak üzere toplam 149.382 iş yeri faaliyetlerine ara verdi.

²DISK.(2020) DISK-AR

DÜNYA İŞÇİLERİ VE CORONAVİRUS

Covid-19 pandemi sürecinde bölgesel farklılıklar olmakla birlikte sendikaların mücadele reflexleri büyük oranda üretimin zorunlu sektörler dışında durdurulması talebini içeriyordu. Bazı ülke örneklerinde sendikaların bu talepleri hızla karşılanırken, üretimin devam ettiği ülkelerde salgının yayılması daha vahim bir tablo izledi. Sendikalar, tüm çalışanlar için ücretli izin mücadelesi verirken, bunu işçilerin ücretlerini ve iş güvencelerini koruyarak yapmaya çalıştı.

Salgın, dünya genelinde gelir adaletsizliği ve sınıflar arası uçurumu ayyuka çıkarırken, neoliberal politikaların çöküşü sendikalarca gündem edilen önemli başlıklardandı.

Başta sağlık sisteminin özelleştirilmesi, sosyal koruma sistemlerinin eritilmesi, güvencesiz çalışma koşullarının kurumsallaştırılması gibi çok sayıda neoliberal politika, bu çapta bir kriz sürecinde geçersizliğini kanıtlamış oldu.

Bu süreçte ülke politikaları virüsü ortak düşman ilan eden ancak virüsün neden ve nasıl

ortaya çıktığı, bu krizle baş etmede neden başarısız olduğu üzerinde durulmayan bir politika oldu. Bu noktada dünya örneklerinde işçi mücadelesinin söylemlerinden biri, bu krizin bir sağlık krizinden çok kapitalizmin doğayı, insanları, kaynakları sömürmesinin; devletlerin sağlık gibi en temel insan haklarını garanti altına alacak kurumlarını yok etmesinin getirdiği sosyal, politik ve ekonomik bir kriz olduğudur.

Başta sağlık sisteminin özelleştirilmesi, sosyal koruma sistemlerinin eritilmesi, güvencesiz çalışma koşullarının kurumsallaştırılması gibi çok sayıda neoliberal politika, bu çapta bir kriz sürecinde geçersizliğini kanıtlamış oldu.

Pek çok ülke örneğinde hükümetlerin sermayeyi korumaya yönelik politikalarını fırsata dönüştüren işverenler, talep azalması, kazanç kaybı gibi gerekçelerle toplu işten çıkarmalar uygulamakta ya da işçileri koruyacak düzenlemelerin zayıflığından yararlanarak haklarını gasp etmekte. Bu süreçte, dünya işçileri ve

sendikaların öncelikli talepleri ücretli hastalığı, ücret / gelir garantisi, çalışma saatlerinin düşürülmesi ve gelir kaybını önleyecek devlet desteği, kira ve kredi borçlarında kolaylık, evrensel sosyal koruma ve sağlık hizmetlerine ücretsiz erişim ile faaliyeti süren temel hizmetlerde çalışan işçiler için çocuk bakım desteği oldu.

Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, işçilerin sağlığı ve güvenliği için kişisel koruyucu ekipman, işyerlerinde hijyen koşullarının sağlanması gibi acil talepler öne çıktı.

Covid-19 pandemi-sinden en fazla zarar gören işçi kitlesi sağlık işçileri, taşımacılık

işkollarında çalışan işçiler, özellikle çok uluslu şirket işçileri salgının yarattığı tahribat ve çalışma koşullarından en fazla etkilenenler işçiler oldu. Çoğu ülke örneğinde, işçilere hastalık riskine maruz kalarak çalışma ya da işyerlerinin kapanması nedeniyle hiçbir ödeme yapılmayan koşullar dayatıldı. Bu krizden, kadın işçiler ve göçmen işçiler başta olmak üzere güvencesiz çalışanlar ve kayıt dışı çalışanlar daha fazla etkilendi.

Bu krizden, kadın işçiler ve göçmen işçiler başta olmak üzere güvencesiz çalışanlar ve kayıt dışı çalışanlar daha fazla etkilendi.

Dünyanın çeşitli yerlerinde işçiler kendilerini koruyacak önlemlerin alınmaması, üretimin durdurulması ya da haklarını alabilmek için grev ve çeşitli eylemler düzenledi. Özellikle salgının yayılmasına karşı üretimin mümkün olan bütün sektörlerde durdurulmakta geç kalındığı ülkelerde sektör ya da işyeri bazında grev ve iş bırakma eylemleri ön plana çıktı. İşçilerin örgütlü mücadelesi çoğu yerde işverenin geri adım atması veya hükümetlerin ilgili düzenlemeleri yapmayı kabul etmesi ile kazanımla sonuçlandı.

Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu (ITUC) tarafından yayımlanan rapor, ülkelerin aldığı önlemleri ve çalışma koşullarını nasıl etkilediğini ortaya koymaktadır. 17-23 Mart arasında 86 ülke ile yapılan araştırmaya göre ülkelerin yüzde 53'ünde temel mal ve hizmet üretmeyen işletmeler kapatılmaktadır. Bu 86 ülke arasında 15 G20 üyesi ve 28 OECD üyesi ülke bulunmaktadır.

15 G20 ülkesi Arjantin, Avustralya, Brezilya, Kanada, Fransa, Almanya, Hindistan, Endonezya, Japonya, Meksika, Rusya Federasyonu, Güney Afrika, Türkiye, İngiltere, ABD; 36 OECD ülkesinden 28'i Avusturya, Kanada, Şili, Danimarka, Finlandiya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, İsrail, İtalya, Litvanya, Letonya, Lüksemburg, Hollanda, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovenya, İspanya'nın yanı sıra 58 farklı ülkeden sendika konfederasyonları araştırmaya dahil olmuştur.

Küresel Bulgular

► Ülkelerin yüzde 53'ü virüsün yayılmasına karşı okulların ve zorunluluğu olmayan işlerin yapıldığı işyerlerinin kapatılması önlemlerini içeren ve kilit öneme sahip olan ulusal tedbirleri almıştır.

► Ülkelerin yüzde 43'ü virüsün yayılmasına karşı doğru el yıkamanın (temizliğin) ve sosyal mesafe kuralının tanıtımı, evden çalışma ve sınırlardan uluslararası ziyaretçi geçişlerinin kısıtlanması tedbirlerinde gecikmiştir.

► 15 G20 ülkesinden 9'unun (yüzde 60) virüsün yayılmasının kontrol altına alınabildiği, 5'inin (yüzde 33) ise virüsün yayılmasını ancak geciktirebildiği belirtilmiştir.

► Araştırmaya katılan 58 OECD üyesi olmayan ülkeden: yüzde 43'ünde virüsün yayılmasının kontrol altına alınabildiği, yüzde 52'sinde ise yayılımın yalnızca geciktirildiği belirtilmiştir.

En fazla etkilenen işçiler / sektörler

► Hem temas nedeniyle maruz kalma riski hem de kişisel koruyucu ekipmanların yetersiz olmasından kaynaklı nedenlerle sağlık çalışanları,

► Sınırlardaki geçişlerin sıkı kontrol altına alınması ve sonrasında kapatılması nedeniyle yolcularla ve aynı zamanda aileleriyle daha doğrudan temas halinde olmasından dolayı **taşımacılık işçileri**,

► **Fast food sektörü çalışanları da dahil olmak üzere perakende ve hizmet sektörü işçileri**, çalıştıkları işletmeler kapatıldığı için ciddi ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Birçok müşteri temsilcisi, süpermarket çalışanı ve posta işçisine kişisel koruyucu ekipmanlar yeterince tedarik edilmiyor.

Hükümetlerin çok sayıda insanın toplanmasını, seyahat etmesini ve sosyal etkinlikleri yasaklamayı içeren tedbirlerinden en fazla şu sektörler etkilenmiştir:

► Aktörler film ve televizyon program yapımlarında çalışanlar ve konserlerin durdurulması nedeniyle işini kaybeden müzisyenler dahil **performans sanatçıları ve eğlence sektörü işçileri**,

► Otel ve havayolu işlerinde çalışan **turizm işçileri**,

► Virüsün yayılmasına karşı gerekli kısıtlamaların yapılması nedeniyle talepleri düştüğü için **enformel ekonomi işçileri, küçük işletmelerde çalışanlar ve kendi hesabına çalışanlar ile platform çalışanları** risk altında olan diğer emekçiler arasındadır.

► İthalatçı ülkelerdeki talep düşüşleri ve sınır kısıtlamalarından kaynaklı olarak yaşanan ekonomik riskler nedeniyle siparişlerin iptal edilmesi veya ertelenmesinden dolayı, ihracatçı ülkelerdeki **tekstil ve hazır giyim gibi sektörlerde çalışan işçiler** için risk sinyalleri bulunmaktadır.

Salgının yavaşlatılması için hükümet tedbirleri

► Kitlesel toplantıların sınırlandırılması (Ülkelerin yüzde 92'sinde),

► Spor etkinliklerinin iptal edilmesi (Ülkelerin yüzde 88'inde),

► Okulların kapatılması (Ülkelerin yüzde 84'ünde),

► Virüsün belirtileri görülen bireylerin kendilerini aile üyelerinden izole etmesinin sağlanması yönündeki çağrılar (Ülkelerin yüzde 83'ünde),

► Ülke içindeki seyahatlere kısıtlama getirilmesi (Ülkelerin yüzde 82'sinde).

Bazı önlemler ise virüs kapsamında alınsa da gizliliğe ve demokrasiye ilişkin endişe uyandırıyor:

► 24 ülke virüsün yayılmasını ve bireyleri izleyerek hayatta kalma stratejilerini kullanıyor.

► 13 ülke ulusal veya yerel seçimleri erteliyor.

Hükümetlerin ekonomi politikaları

► Ülkelerin yüzde 50'sinde ücretsiz sağlık hizmeti sağlanması,

► Ülkelerin yüzde 34'ünde bireylerin kendilerini izole etmeleri için istihdam güvencesinin sağlanması,

► Ülkelerin yüzde 31'inde işletmelere vergi indirimi uygulaması,

► Ülkelerin yüzde 29'unda bireylerin kendilerini izole ettikleri dönem için ücretli hastalık izni verilmesi,

► Ülkelerin yüzde 29'unda işletmeler veya sektörler için kurtarma fonları kurulması.

İşletmelere, hastalık izni ve yarı zamanlı çalışmaya kıyasla daha fazla kaynak ayıran ülkelere sayısı çoğunluktadır. Gelir desteği ve nakit ödemeler ülkelerin yalnızca yüzde 12'sinde uygulanıyor.

Ücretli hastalık izni sağlayan ülkeler: Arjantin, Avusturya, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İsveç, İngiltere

Ücret desteği sağlayan ülkeler: Arjantin, Avusturya, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İsveç, İngiltere

Gelir desteği sağlayan ülkeler: Arjantin, Avusturya, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İsveç, İngiltere

Kira ve ev kredisinde destek sağlayan ülkeler: Arjantin, Kanada, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İngiltere

Ücretsiz sağlık hizmeti sağlayan ülkeler: Arjantin, Avusturya, Kanada, Danimarka, Fransa, Almanya, İrlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Singapur, İsveç, İngiltere

COVID-19 MÜCADELESİNDE DİSK'İN VE DİĞER KONFEDERASYON VE ODALARIN ORTAK TALEPLERİ

DİSK'İN 6 TALEBİ

- 1- İşten çıkarmalar yasaklanmalı
- 2- Zorunlu mal ve hizmet üretimi dışında ücretli izin uygulanmalı
- 3- Tüm çalışanların gelirleri güvence altına alınmalı
- 4- İşsizlik sigortası ödeneğinden yararlanma koşulları kolaylaştırılmalı
- 5- Fatura ve kredi borçları ertelenmeli
- 6- En düşük emekli aylığı asgari ücret düzeyine yükseltilmeli

GENÇ İŞÇİLERE, KENDİLERİ VE TOPLUMUN SAĞLIĞI İÇİN ÜCRETLİ İZİN!

İçişleri Bakanlığı tarafından 20 yaş altı gençler için ilan edilen sokağa çıkma yasağı, yayımlanan bir ek genelge ile yeniden düzenlendi. Genelgeye göre, 18-20 yaş arasındaki kamu çalışanları, özel sektörde ve tarımsal üretimde çalıştığını sosyal güvenlik belgesiyle ortaya koyanlar ve mevsimlik tarım işçileri sokağa çıkma yasağından muaf tutuldu.

811 bin genç işçi koronavirüs tehdidi altında

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından yapılan açıklamada, 811 bin genç işçinin virüs tehlikesi altında işe gönderildiği belirtildi. Halbuki işsizlik fonundan 18-20 yaşında çalışan gençlere 3 ay boyunca verilecek 5.5 milyar TL'lik asgari ücret desteği ile salgın tehlikesinden korunabilecekleri belirtildi.

DİSK: " bu ek genelge ile genç işçilerin yasaktan muaf tutularak çalışmaya zorlanması ile maruz kalacakları salgın tehdidi yalnızca kendi yaşamları için değil, aynı evde yaşadıkları anne, baba ve kardeşlerine, sokağa çıktıklarında geliş ve gidişlerinde tüm topluma bulaştırma riskleri de düşünülerek bir an önce iptal edilmelidir. dedi.

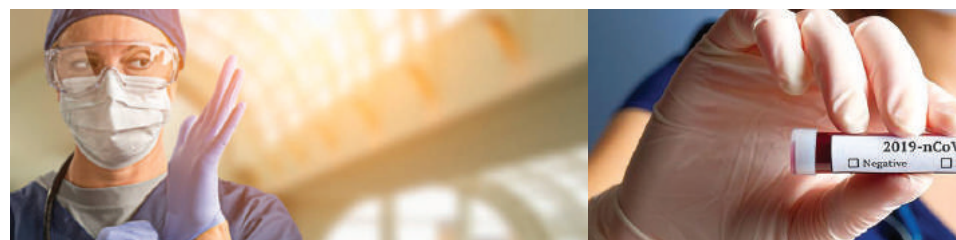
Gerekçesi ne olursa olsun, 18-20 yaşındaki genç işçileri yaygın ve ölümcül bir virüs tehdidi altında ve koşulda çalıştırmaya zorlamak, onlara ücretli izin hakkı tanımamak asla kabul edilemez.

Covid-19 ile mücadelenin sosyal boyutunu güçlendirmek için DİSK ve diğer iki işçi konfederasyonu Türk-İş ve Hak-İş ile üç temel ilke konusunda mutabık kalındı ve şu üç öneriler kamuoyuna duyuruldu.

- 1- İşten çıkarmaların yasaklanması
- 2- Zorunlu ve acil işler dışında mal ve hizmet üretiminin durdurulması
- 3- Gelir kayıpları için kısa çalışma ve işsizlik ödeneğinin koşulsuz devreye sokulması

DİSK'İN KARANTİNA TALEBİ

- 1- Başta büyük kentler olmak üzere etkili bir karantina uygulanmalı
- 2- Karantina ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle işini ve gelirini kaybedenlerin kendilerinin ve ailelerinin geçimi devlet tarafından sağlanmalıdır.
- 3- Karantina sürecinde kadına yönelik artan şiddete karşı İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı yasa etkin bir biçimde uygulanmalıdır.
- 4- Hanelerin temel tüketim faturaları ve borçları ertelenmelidir.

KURUMLARIN ORTAK TALEPLERİ

7 Acil Talep Şunlar Oldu:

DİSK, KESK, TMMOB ve TTB, Covid-19 salgını ile etkin mücadelede halkın sağlığını, işini ve aşını korumak için 7 önlem açıkladı. Bu önlemler ayrıca kişi ve kurumların imzasına da açıldı. Bu kampanya büyük yankı buldu. Yüzlerce emek ve meslek örgütü ile siyasi parti ve dernek, yüzlerce milletvekili, aydın, sanatçı, gazeteci ve on binlerce yurttaş bu kampanyaya destek verdi.

Covid-19 salgını ile etkin mücadele için, halkın sağlığını, işini ve aşını korumak için aşağıdaki 7 önlemin aciliyetini bir kez daha hatırlatıyor iş işten geçmeden gereğinin yapılması için Hükümet'i uyarmayı tarihsel bir sorumluluk olarak görüyoruz:

1) Temel, zorunlu ve acil mal ve hizmet üreten işler dışında bütün işlerde salgın süresince çalışma acilen durdurulmalıdır.

2) Salgın süresince işten çıkarmalar yasaklanmalı, küçük esnaf desteklenmeli, çalışanlara ücretli izin verilmeli ve işsizler için ise koşulsuz işsizlik maaşı ödenmelidir.

3) Tüketici, konut ve taşıt kredileri ile kredi kartı borçları ve elektrik, su, doğalgaz ve iletişim faturaları salgın riski boyunca faiz işletilmeden ertelenmelidir.

4) Bu süreçte özel sağlık kuruluşları kamu kontrolüne geçirilmeli, yurttaşların sağlık hizmetlerine erişimi istisnasız ve ön koşulsuz bütünüyle parasız olmalıdır.

5) Salgınla mücadelede koordinasyonda katı bir disiplin uygulanmalı, bilimsel yaklaşım ve bilgi paylaşımında açık ve şeffaf olunmalıdır. Güven kriteri haline gelen Covid-19 testleri konusunda bilimsel-yaygın-hakkaniyetli ve sonuçların hızla açıklandığı bir işleyiş hakim kılınmalıdır.

6) Başta hekimler, sağlık ve belediye çalışanları olmak üzere, tüm zorunlu işlerde koruyucu ekipman başta olmak üzere bütün eksiklikler giderilmeli, herhangi bir aksama yaşanmayacağına dair güven verilmeli ve bu işlerde çalışan herkes düzenli olarak testten geçirilmelidir.

7) Salgın dönemlerinde dezavantajlı kesimler olarak kabul edilen; hiçbir geliri ve birikimi olmayan yoksullar, göçmenler ve tutuklu/hükümlüler için yaşamlarını ve sağlıklarını koruyacak fiili ve yasal düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

7 ACİL ÖNLEM

METNİ GÖRMEK VE
İMZALAMAK İÇİN
DİSK.ORG.TR

İŞTEN ÇIKARMALAR YASAKLANSIN!

Ücretsiz İzne ve Sefalet Ödeneğine Hayır

Covid-19 nedeniyle işten çıkarmalar tüm hızıyla devam ederken, hükümet "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Taslağı" nı sendikalara iletmeden kamuoyuna açıkladı.

Kanun taslağı 4857 sayılı İş Kanunu'na geçici bir madde eklenmesini öngörüyor ve İş Kanunu kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin iş sözleşmesinin üç ay süreyle feshedilemeyeceğini belirtiyor. Bu süre Cumhurbaşkanı tarafından 6 aya kadar uzatılabilecek.

Konfederasyonumuz DİSK, hükümetin "işten atmalara yasak" olarak sunduğu taslağın hazırlanma ve açıklama biçiminin doğru olmadığını, sosyal taraflarla paylaşılmadan ve onların görüşüne sunulmadan taslağın açıklanmasının her zamanki "ben yaptım oldu" zihniyetinin devamı olduğunu vurguladı. Salgınla mücadelenin ortak akılla olacağını belirterek tepki gösterdi.

Ücretsiz İzin Meşrulaştırılmaz, Sefalet Ödeneğine Hayır

DİSK açıklamasında Covid-19 nedeniyle işten çıkarmaların yasaklanmasını, ücretsiz izin dayatmalarına karşı işin durması veya ara verilmesi durumunda işçilere İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ödeme yapılmasını ve böylece gelir kayıplarının telafi edilmesini başından beri savunduğunu belirtti. "Bu önerilerimiz zamanında dikkate alınsaydı yüzbinlerce işçi işten çıkarılmazdı" dedi.

DİSK açıklamasında ayrıca işçilere vurgu yaptı:

Yasa taslağına göre fesih yasağı uygulanan hallerde işveren işçiyi ücretsiz izne ayıracak. Her şeyden önce işten çıkarma yasağı sırasında ücretsiz izin uygulamasına gerek yoktur. Yasa teklifi işçileri ücretsiz izne mahkûm ediyor. Ücretsiz izin uygulaması meşrulaştırılmaz! Hükümet İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işçiye daha az ödeme yapmak için yeni bir yol icat etmeye çalışmaktadır.

Böylece ücretsiz izne çıkarılan işçilere normal şartlarda hak edecekleri işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden çok daha düşük ödeme yapılması amaçlanıyor. Taslakta yer alan miktar asgari ücretle çalışan bir işçiye ödenen en düşük işsizlik ödeneği ile aynı miktardır. Örneğin kısa çalışma ödeneği uygulanacak olsaydı 1.752 TL ile 4.381 TL arasında ödenek alacak işçiye sadece 1.177 TL ödenmesi planlanıyor. Bu vahim bir durumdur.

Bu yolda işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneği devreden çıkarılıyor ve bunun yerine ayda 1177 TL ile ucube bir ücretsiz izin uygulaması getirilmiş oluyor.

İşçileri Açlığa Mahkûm Etmek Kabul Edilemez

İşten çıkarılmaların yasaklanması doğru bir önlemdir. Ancak ayda 1.177 TL ödenek ile işçileri açlığa mahkûm etmek kabul edilemez. Bu miktarda bir ödenek işsizlik ve kısa çalışma ödeneklerini boşa düşürme hamlesidir.

Özetle, ücretsiz izni meşrulaştırmaya ve işçileri sefaletle mahkûm etmeye yönelik olan böyle bir düzenleme asla kabul edilemez.

İşsizlik Sigortası Fonu İşçilerindir

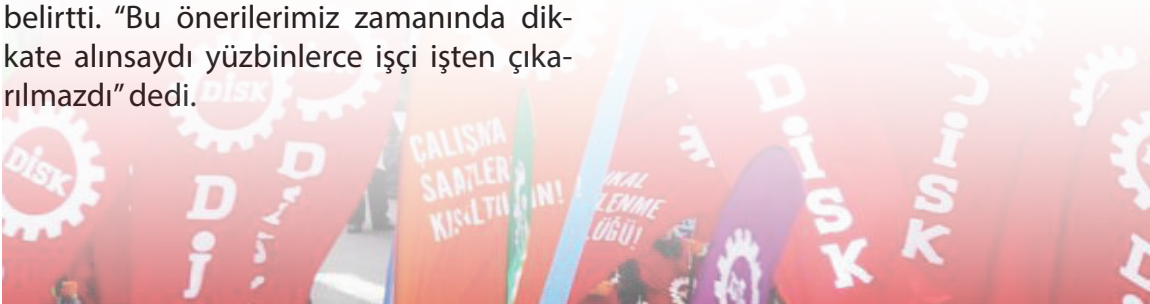
İşten çıkarılması yasaklanan ve işveren tarafından çalıştırılmayıp ücretsiz izne çıkarılan işçilere 15 Mart 2020'ten geçerli

olmak üzere en az asgari ücret düzeyi olmak (2.325 TL) üzere, mevcut ücretleri de dikkate alınarak kısa çalışma ödeneğinde öngörülen düzeye kadar (4.381 TL'ye kadar) ödeme yapılmalıdır. Ayrıca zorunlu ve acil işler dışında-

ki tüm işler durdurulmalı ve işleri durdurulan işçilere de aynı ödeme yapılmalıdır.

İşsizlik Sigortası Fonu'nda yeterli kaynak vardır. İşsizlik Sigortası Fonu işçilerindir. Özellikle son yıllarda hükümet tarafından bir işveren fonuna döndürülmüş olan Fon kaynakları salgının toplumsal tahribatını önlemek amacıyla kullanılmalıdır.

**Hükümet İşsizlik
Sigortası Fonu'ndan
işçiye daha az ödeme
yapmak için yeni
bir yol icat etmeye
çalışmaktadır.**

SORU VE YANITLARLA COVID-19 İLE MÜCADELE VE İŞSİZLİK SİGORTASI FONU

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi (DİSK-AR) İşsizlik Sigortası Fonu'nun durumuna ve Covid-19 ile mücadelede neden etkin kullanılmadığına dair rapor hazırladı.

Raporda, Covid-19 ile mücadele boyunca, 15 milyon işçiye 3 ay süreyle sağlanacak asgari ücret düzeyinde ödenek için 104,7 milyar TL'lik kaynağın İşsizlik Sigortası Fonu'nda olduğu ancak Covid-19 ile mücadelede etkin kullanılmadığı sorgulanarak aşağıdaki sorulara yanıtlar verildi.

► İşsizlik Sigortası Fonu Kaynakları Nasıl Kullanılıyor?

► Fon Covid-19 ile Mücadele Kapsamında Neden Etkin Kullanılmıyor?

► Fon Kaynakları ile Kaç Milyon İşçiye Kaç Ay Süreyle Gelir Sağlanabilir?

► Fon Covid-19 ile Mücadelede Nasıl Etkin Kullanılabilir?

Türkiye Büyük Bir İşsizlik Dalgası ile Yüz Yüze

Covid-19 salgını sağlık alanında olduğu kadar toplumsal alanda da ciddi tahribat yaratıyor. **ILO'ya göre Covid-19 salgını nedeniyle dünya çapında 25 milyon insan işinden olabilir.** Türkiye de büyük bir işsizlik dalgası ile yüz yüze. Kapanan ve üretime ara veren işletmeler nedeniyle işçiler işsiz kalıyor ve her geçen gün bu sayı artıyor. Bir yandan alınan sağlık önlemleri öte yandan talep daralması ve ekonomik durgunluk nedeniyle **Türkiye, tarihinin en büyük işsizlik dalgası ile karşı karşıya.** İşçiler ya ücretsiz izne çıkarılıyor ya da işten çıkarılıyor. İki durumda da ciddi bir gelir kaybı yaşanıyor.

Covid-19 ile mücadele kapsamında artması muhtemel sağlık önlemleri çerçevesinde daha çok işin durması ve mal-hizmet üretimine ara verilmesi söz konusu olacak. Eko-

nomik durgunluğun artacağı, talebin düşeceği, on binlerce işletmenin kapatacağı veya üretimine ara vereceği; tüm bunların sonucunda milyonlarca ölçülebilir iş ve gelir kaybı yaşanacağı sır değil.

İşsizlik Sigortası Fonu Önemli Bir İşlev Görebilir

Covid-19 salgınının en büyük toplumsal tahribatı **işsizlik ve gelir kaybı** olacak. Covid-19'un yaratacağı büyük toplumsal tahribata karşı diğer kamusal tedbirlerle birlikte İşsizlik Sigortası Fonu önemli bir işlev görebilir.

İşsizlik Sigortası Fonu'nda birikmiş kaynaklar Covid-19 ile mücadele sürecinde acil bir destek paketi olarak kullanılabilir. İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları milyonlarca işçiye aylarca yetecek bir gelir desteği sağlayabilir. **Fon'da bulunan 131 milyar TL'yi aşkın kaynakların bir bölümünün kullanımıyla 3 ay boyunca 15 milyon işçiye asgari ücret düzeyinde bir destek sağlanabilir.**

Ancak İşsizlik Sigortası Fonu kaynaklarının devasa bir bölümü kullanılabilir halde, nakit veya likit değil. Fon kaynakları Hükümet tarafından devlet tahvillerine yatırılmış durumda. Fon kaynakları uzunca bir süredir Hükümet tarafından keyfi olarak kullanılıyor. **Yıllar önce Hükümet tarafından kullanılmak üzere Fon'dan 10 milyar TL kaynak çekildi ve bu para iade edilmedi.** Daha sonra Fon kaynakları istihdam seferberliği gerekçesiyle teşvik olarak işverenlere aktarıldı. Bugün de en gerekli olduğu anda Fon kaynakları kullanılmıyor.

İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları işçilere ve işsizlere aittir. Bu kaynaklar vakit geçirilmeksizin işçiler için kullanılmalıdır. Covid-19 ile mücadele için **zorunlu ve acil olmayan mal ve hizmet üretimi durdurulmalı ve işleri durdurulan işçilere iş-**

sizlik Sigortası Fonu'ndan ve diğer kamu kaynaklarından gelir desteği sağlanmalıdır.

Covid-19 süresince kısa çalışma ödeneğinden yararlanmak için ise, iş sözleşmesine dayalı olarak çalışmak yeterli sayılmalıdır. Ön koşul aranmamalıdır. Kısa çalışma ödeneğinden yararlanma koşullarının çok zor olması nedeniyle ekonomik kriz döneminde dahi kısa çalışma ödeneğinden yeterince yararlanılmadı. Örneğin 2019 yılında İşsizlik Sigortası Fonu'nun 36,4 milyar TL'lik gideri içinde kısa çalışma ödeneği sadece 192 milyon TL olarak kaldı.

- **Gerek işsizlik ödeneği gerekse kısa çalışma ödeneğinden yararlanma için öngörülen ağır koşullar kaldırılmalı.**
- **İşsiz kalan ve işi duran bütün işçilere işsizlik sigortası ödeneğinden asgari ücret düzeyinde ödeme yapılmalıdır.**
- **İşsizlik Sigortası Fonu'nun etkin kullanımı için işten çıkarma yasağı uygulanmalı ve zorunlu mal ve hizmet üretimi yapan işler dışındaki işçilere ücretli izin verilmelidir. Ücretli izinler işverenler, İşsizlik Sigortası Fonu ve kamu bütçesinden ortaklaşa finanse edilmelidir.**
- **İşsizlik Sigortası Fonu kaynakları en az üç ay süreyle 10 ile 15 milyon işçinin gelir kaybını gidermeye yetecek kaynağa sahiptir.**
- **Fon'un kaynakları nakit ve likit hale getirilmelidir.**

SALGIN GÜNLERİNDE EN ÇOK MERAK EDİLEN HUKUKSAL KONULAR

Haklarım için yasal yollara başvuracaktım dava açma sürelerini kaçırır mıyım?

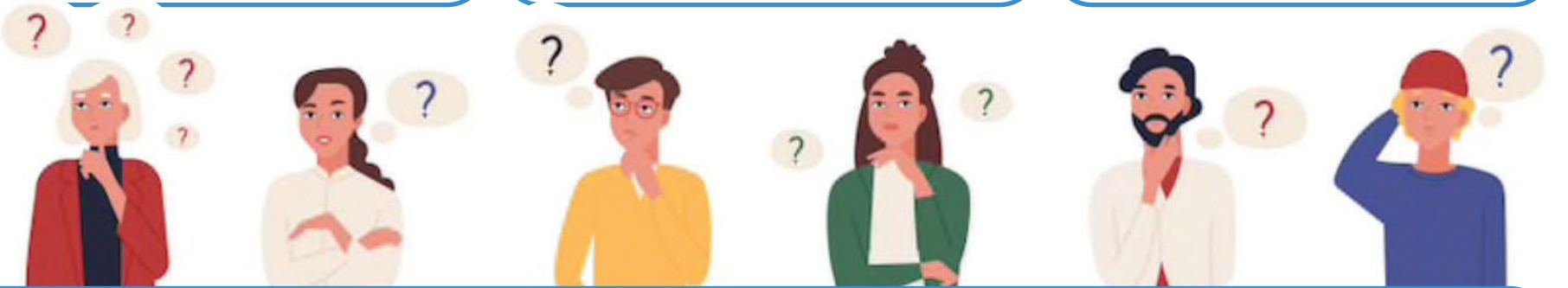
TBMM'de 24.03.2020 tarihinde kabul edilen bir Yasa ile salgın hastalık nedeniyle dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikâyet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zaman aşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dahil olmak bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler 30.04.2020 tarihine kadar duracaktır. Salgının devamı halinde Cumhurbaşkanı bu süreyi bir defalığına altı aya kadar uzatmaya yetkili kılınmıştır. Bunun anlamı örneğin işe iade davaları, bu dava için arabulucuya başvuru süreleri, kesinleşen işe iade kararı sonrası işverene başvuru süreleri, yetki tespitine itiraz süreleri gibi süreler 30.04.2020 tarihine kadar duracaktır.

Telafi çalışması nedir?

Zorunlu nedenlerle işin durması ve yasa da sayılı diğer hallerde işveren dört ay içinde çalışılmayan süreler için telafi çalışması yaptırabilir. Bu çalışmalar fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmaz. Yani telafi çalışması kapsamında haftalık çalışma fazla sürelerle çalışma için 40 saat, fazla çalışma için 45 saati aşıya da yüzde 25 veya yüzde 50 zamlı ücret uygulanmayacaktır. Telafi çalışmaları, günlük en çok çalışma süresini aşmamak koşulu ile günde üç saatten fazla olamaz. En çok çalışma süresi ise onbir saattir. Tatil günlerinde telafi çalışması yaptırılamaz. 24 Mart tarihinde kabul edilen yasa ile salgın hastalık nedeniyle çıkan kriz yine fırsat bilinmiş kalıcı olarak daha önce iki ay içinde çalışılmayan süreler ifadesi dört aya çıkarılmış ve Cumhurbaşkanına bu süreyi iki katına arttırma yetkisi getirilmiştir.

Maaşımda hacizler var ne olacak? Borçlarımla ilgili bu dönemde icra takibi olacak mı?

22 Mart tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanı kararıyla 30 Nisan 2020 tarihine kadar, nafaka alacakları hariç yurt genelindeki tüm icra ve iflas takiplerinin duracağı; bu çerçevede taraf ve takip işlemlerinin yapılamayacağı; yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınmayacağı; ihtiyati haciz kararlarının icra ve infaz süreçlerinin yürütülemeyeceği kararlaştırılmıştır. Daha sonra bu genelge hükümleri Yasaya aktarılmıştır. Adalet Bakanlığı 2 Nisan tarihinde bir genelge yayınlayarak daha önce uygulanan maaş hacizleri ile Yasanın çıktığı tarihte postada olan haciz yazılarının uygulanmaya devam edeceğini bildirmiştir.

Kısa çalışma lafı çok konuşuluyor. Nedir bu ?

Kısa çalışma nedir? Bu gün yaşadığımız gibi kriz hallerinde faaliyetin tamamen veya kısmen geçici olarak durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir. Bu çalıştırılmaya işçilere işsizlik sigortasından gelir bağlanmasıdır. Bundan yararlandırılacak işçilerden işsizlik sigortasından yararlanma koşullarını taşıması istenmektedir. Bu koşullar salgın sonrası çıkarılan yasayla kısa çalışmanın başladığı günden geriye 60 günlük sigortalılık ve son üç yıl içinde 450

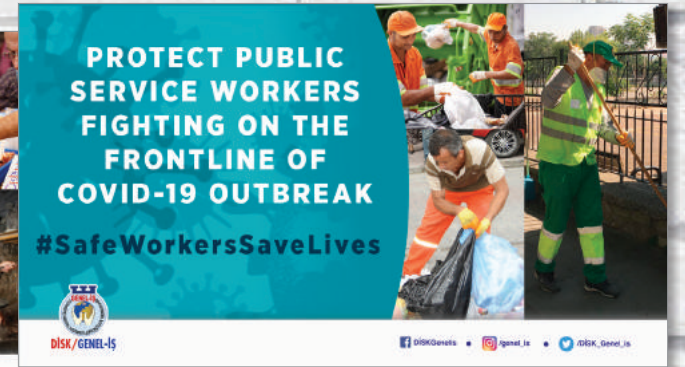
gün sigortalı olmak şeklinde geçici olarak indirilmiştir. Bu kapsamda ödenecek kısa çalışma ödeneği haklı nedenler hariç işçi çıkarmama koşuluna bağlanmıştır.

Günlük kısa çalışma ödeneği; sigortalının son oniki aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının yüzde 60'ıdır. Ama asgari ücretin yüzde 150 sini geçemez. Bu tutar ücretinize göre 1.752,40 TL ile 4.380,99 TL arasında olacaktır.

Kısa çalışma ödeneği talebi işveren tarafından yapılır. Talebi gerekçeleriyle birlikte Türkiye İş Kurumu'na, varsa toplu iş sözleşmesi tarafı sendikaya bir yazı ile bildirir. Talebin uygunluğunun belirlenmesi ilgili kurum ve kuruluşların da görüşü alınarak Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca yapılır. Kısa çalışma ödeneğinin ödenme süresini altı aya kadar uzatmaya ve işsizlik ödeneğinden mahsup edilip edilmeyeceğini belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

SOSYAL MEDYADA GENEL-İŞ

İŞYERLERİNDE DURUM-1

(BELEDİYELER-HASTANELER-ÜNİVERSİTELER- KONUTLAR)

DiSK/Genel-İş Genel Başkanı Remzi Çalışkan, 27-28 Mart 2020 tarihlerinde Sendikanın 44 şubesinde yürütülen araştırmanın bulguları konusunda basını bilgilendirdi.

Küresel salgın koşullarında işçilerin çalışma koşullarına ışık tutan bu çalışmayı belirli aralıklarla yenileyecek ve ilgili kamu kurumlarını, işverenleri, kamuoyunu basın aracılığıyla bilgilendireceğiz. İşçilerin küresel salgın koşullarında sağlıklı çalışması kadar güvenle ve güvenceyle çalışması, gelir kaybı ve iş kaybı endişesi yaşamadan çalışması ve gerektiğinde zorunlu ve yaşamsal mal ve hizmet üretiminin işçilerin ve halkın sağığı için durdurulması gerekmektedir. Salgınla mücadelede herkesi işini ciddiye almaya davet ediyoruz.

Araştırmamızın tamamına genel-is.org.tr adresimizdeki YAYINLAR/İNCELEME-RAPORLAR başlığı altından ulaşabilirsiniz.

GENEL-İŞ EMEK GAZETESİ Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası Aylık Yayın Organı ÖZEL SAYI Nisan 2020 Sayı:154

Sahibi: GENEL-İŞ Sendikası adına Genel Başkan Remzi ÇALIŞKAN - Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Şükrat SEVGİNER

Yayına Hazırlık: Basın Bürosu - Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın - Yayın Şekli: Aylık Türkçe

Yönetim Yeri: Çankırı Caddesi No: 28 Kat:4-9 Ulus/ANKARA Tel: (0312) 309 15 47 Fax: (0312) 309 10 46 www.genel-is.org.tr e-posta: bilgi@genel-is.org.tr basin@genel-is.org.tr

Basım Yeri: Baskı Tarihi:

www.genel-is.org.tr